

Er werd gegeten en gedronken met menschen, die tienduizenden onzer landgenooten lieten verkommeren in hun kampen, opdat ze koopwaar achter de hand hadden bij hun gepraat met de nederlandsche onderhandelaars.

De weg naar Linggadjadi was een lange weg. De weg, waarop de Jan Salies voortstroomden over lijken. De Jan Salies, die in Nederland staan te hullen bij de graven der gevallen helden, maar in Indië de pen der collaborateurs noodig hebben om de mede door hun schuld ontstane ellende te verbloemen.

Linggadjadi is het symbool van de politiek van redelijkheid en menselijkheid, van afwijzing van geweld.

Er worden te Batavia geen dertig, maar slechts tien doode bedelaars dagelijks van de straat opgehaald!

De Partij van den Arbeid heeft er voor gezorgd, dat de Republiek respijt kreeg. Ze kon zich consolideren, ze is een realiteit.

Nog langer onderhandelen en Java zal een voedseloverschot hebben, wat het „koloniale bewind“ nooit heeft kunnen klaar spelen.

De stroom van vluchtelingen van Madoera naar Soerabaja is al veel minder.

Toch sterven er nog Javanen, Madoerezen en Soendanezen.

De tienduizenden zijn miljoenen geworden.

In het bergoord van Linggadjadi verrijze het graf van den onbekenden Javan!

Is het wonder dat in dit land de wrevel dagelijks groeit?

Tenminste bij ieder, die het Kainswoord: „Ben ik mijns broeders hoeder“ niet tot levensdevies heeft gekozen.

Het interesseert vele Nederlanders niet meer hoe de politieke situatie wordt, als DEZE republiek maar opgeruimd wordt, met haar heelen aanhang van gangsters en doornieten.

Het gejammer van het Vrije Volk en het Parool over de mislukking der politiek van hun groote mannen zal verstommen.

Zij bleven trouw aan hun beginselloosheid tot in den dood van miljoenen Indonesiërs.

Twintig maanden lang mochten zij zich vermeien in de triomfen van de praat-politiek.

Twintig lange maanden heeft links geflirt met de revolutie, de goede oude bekende, opgedirkt als een jonge deerne..... MERDEKA.

In stom onbenul hebben ze het wezen aangegaapt, er om heen gedromd..... merdeka!

Dominees en zendelingen zijn er zelfs door begeesterd..... merdeka!

Doe het wicht geen kwaad, ze is geboren uit het ochtendgloren en een zucht van het ziedende merdeka! Ginds was het feest, hier het gekerm.

Hier de kapotte levens in de kampen der republiek, hier de verminkte lijken, hier knalden de schoten.

Nooit is het verval van het nederlandsche volk zoo groot geweest, als in deze periode, nu communisten en socialisten er in geslaagd zijn hun anti-geweld-politiek tegenover de revolutie aan het nederlandsche volk te dicteeren.

Ze hebben het vanzelfsprekend gevonden, dat nederlandsche onderdanen, die toch al zooveel van den oorlog hadden geleden, werden geofferd op het altaar van hun revolutie-afgod.

Professor Romme zoeke nogmaals de eenzaamheid op. Nu niet om Linggadjadi te confronteeren met de grondwet, maar met de zedewet. Was het onderhandelen zedelijk, zolang de Republiek de gevangenen vast hield? Nog heeft zij er duizenden in haar macht. Was het zedelijk er op te speculeeren, dat de noodtoestand op Java op den duur de republikeinsche leiders wel zou nopen toe te geven?

Millioenen bewoners van Java zijn het slachtoffer geworden.

Is het nu eindelijk genoeg?

Ik vermoed het niet.

Welk volk, dat zichzelf respecteert, zwaait nu nog met een nota.

Welke Regeering, die zich bewust is van haar roeping het zwakke te beschermen en de zonde te straffen, had deze Republiek nog een uur respijt gegeven? Elk uur kost doden.

Als dit artikel onder de oogen der lezers komt, zijn er wellicht reeds beslissingen gevallen.

Zal professor Schermerhorn opnieuw zijn zin krijgen en verder blijven praten? Of zal de dictatuur van de Partij van den Arbeid eindelijk worden doorbroken?

Het leven van andere miljoenen staat op het spel. Het nederlandsche volk moet dat goed begrijpen.

De Javanen wordt mishandeld.

Mishandeld door z'n eigen leiders, die de bescherming genieten van de nederlandsche Regeering.

Smg, 7 Juni '47.

G.

Naschrift:

Dit artikel was nog niet verzonden, toen de inhoud van de republikeinsche nota bekend werd. Een botte verwerping, hetgeen te verwachten was.

ZENDING EN EVANGELISATIE

VERSLAG VAN EEN REIS NAAR SOEMBA.

Woensdag 27 November heb ik 'smorgens een bezoek gebracht aan den Radja van Larendi, in de gelijknamige residentie van dien vorst, die op 8 kilometer van Melolo ligt. De tocht werd gemaakt op een voor die gelegenheid gehuurd paard, waarvoor 2½ cent per kilometer betaald moest worden. Dat paard werd mij ongezadeld geleverd, zooals dat op Soemba gebruikelijk is. Gelukkig heb ik een zadel kunnen leenen van een klerk van het bestuurskantoor, een lid van de Pinkstergemeente. Goeroe Ratu-coreh, eveneens te paard, vergezelde mij. Onderweg kwamen wij Oemboe Hena Koedoe tegen, een Soe-dara van goeroe K. Tanahomba. De meest voorkomende beteekenis van Soe-dara is broer (of zuster), maar ook kinderen van twee broers zijn elkaars soe-dara. De genoemde Oemboe Hena Koedoe is een rijk Soembanees, die op zijn mooie vos een statigen indruk maakte. Het speet me, dat ik geen foto- of filmtaafel bij me had, om een opname van hem te maken. Nadat hij ons begroet had en het doel van onze tocht vernomen had, wendde hij den teugel en reed met ons mee. Onderweg prees ik het mooie paard, dat hij bereed. De Oemboe zei daarop niet veel, maar even later bleek, dat hij mijn opmerking goed in zijn ooren geknoopt had.

De Radja van Larendi ontving ons zeer vriendelijk en liet ons sirih en pinang voorzetten, terwijl later nog koffie met andere versnaperingen gebracht werden. Het aanbieden van sirih en pinang is het gewone beleefdheidsgebruik tegenover gasten in vele deelen van den Indischen Archipel. Het kauwen van sirih pinang is zeer algemeen in Indië. De speekselvloed wordt er door aangezet, zoodat het, vooral wanneer men warm is, eenigszins een verfrisschenden invloed heeft. Bij het gesprek met den Radja moest ik van een tolk gebruik maken. Hij verstond wel een beetje Maleisch, maar sprak het slechts moeilijk. Evenals de Radja van Melolo bleek ook deze vorst geen bezwaar te hebben tegen terugkeer van de Goossens. Hij wist dat de meeste Christenen in zijn gebied zeer op de G. gesteld waren en begreep niet, waarom de andere zendingsarbeiders diens terugkeer niet wilden.

Nadat we afscheid genomen hadden van den Radja, legde Oemboe Hena Koedoe mijn zadel op zijn eigen paard en bood mij dat ter berijding aan. Met deze geste gaf deze Oemboe — heer, blijk van zijn waardering voor mijn komst naar Soemba. Ook later heb ik nog een bewijs van dankbaarheid van dezen overigen zwijgzaam Soembanees ontvangen. We reden terug naar Melolo om daar ten huize van ouderling Eduard Hina Radjah de Algemeene Vergadering van de Kerken op Oost-Soemba bij te wonen. Die Algemeene Vergadering is feitelijk een ideale vorm van meerdere vergadering, want de Kerken zijn daar maar niet, zooals in Nederland, slechts vertegenwoordigd door een paar afgevaardigden, maar elke kerkeraad is zooveel mogelijk voltallig aanwezig. Op die vergadering heb ik mijn volmacht getoond, die door één der goeroe's, die de Nederlandsche taal machtig was, voor de aanwezigen in het Maleisch vertaald werd. Bij enkele moeilijke gedeelten moest ik hem wel een beetje te hulp komen. Zooals wel haast vanzelf spreekt werd ook op deze vergadering uiting gegeven aan de groote blijdschap en den dank aan den Heere, die in de aanwezigen leefde voor het zichtbare bewijs, dat de Heere in gunst op hen neerzag. In een toespraak tot de vergadering heb ik de groeten en hettewensen van de Kerken in Nederland in het bijzonder van de zendinge Kerk te Zwolle overgebracht en ik heb medegedeeld, dat de Kerkeraad van Zwolle en de generale zedingsdeputaten al hun krachten zouden inspannen om de Goossens zoo spoedig mogelijk naar Oost-Soemba te doen terugkeeren.

Deze mededeeling werd met zeer groote voldoening ontvangen, evenals een telegram uit Zwolle, dat meldde, dat goeroe indijl K. Tanahomba op 23 November per vliegtuig uit Nederland naar Indië vertrokken was, zoodat zij hem eerlang weer in hun midden konden verwachten.

Breedvoerig werd gesproken over de wenschelijkheid en mogelijkheid een paar goeroe's indijl te be-roepen tot pendita (inheemsch predikant). Tenslotte werd besloten over deze zaak het advies te vragen van den Kerkeraad van Zwolle.

In deze vergadering werd mij een afschrift getoond van een rondschriven, dat ds Lambooy aan alle synodale goeroe's in Oost-Soemba gezonden had, waarin o.m. stond, dat de vrijgemaakte kerken in Nederland afweken van de belijdenis. Hoewel zij uit brieven van goeroe Tanahomba reeds een en ander over de vrijmaking in Nederland gehoord hadden en dus wel begrepen, dat de voorstelling van ds Lambooy in strijd was met de waarheid, wilden zij toch graag uit mijn mond eenige nadere inlichtingen ontvangen. Op eenvoudige wijze heb ik toen een uiteenzetting gegeven van de voorgeschiedenis en het verloop van de vrijmaking. Uit de opmerkingen, die daarna ge-

maakt werden, bleek mij, dat mijn uiteenzetting over het algemeen goed begrepen was. Want, om een voorbeeld te noemen van zoo'n opmerking, hoewel ik in mijn uiteenzetting het woord perdjandian (verbond) niet gebruikt had, toch maakte één der ouderlingen daarna de opmerking: „Dus de Synode vat het verbond verkeerd op en denkt dat het alleen met de uitverkorenen gesloten is?“

Op die vergadering is vervolgens ook gesproken over mijn reisprogramma voor de volgende dagen, waarop ik de verschillende gemeenten en kringen in het binnenland wilde bezoeken. Na afloop der vergadering, die uiteraard alleen uit ambtsdragers en goeroe's bestond, al waren wel enkele belangstellende manslidmaten aanwezig, bleek mij, dat het reisprogramma ook een onderwerp van bespreking geweest was van de gezamenlijke njarah's. Njarah is de titel voor de echtgenoot van een goeroe. Die njarah's nu maakten zich zorgen over mijn lichamelijk welzijn gedurende mijn tocht naar het binnenland. Een Nederlander heeft nu eenmaal andere gewoonten wat eten betreft en zoo, dan een Soembanees. De bereiding en het opdien van het eten, dat mij in de diverse plaatsen zou worden voorgezet, kon, meenden de njarah's, maar niet aan de eerste de beste Soembaneesche vrouw worden toevertrouwd. Dat kon alleen worden opgedragen aan een njarah, die vroeger als meisje pleegkind was geweest bij een Europeeschen zendingsarbeider en die in het gezin van dien zendingsarbeider geleerd had, hoe een Europeesche maaltijd moest worden bereid en opgediend. Dergelijke njarah's waren er in het binnenland echter niet, althans op de meeste plaatsen niet. Dus vonden de dames het noodzakelijk, dat ik op mijn tocht vergezeld zou worden door zoo'n njarah. Daartoe werd aangewezen de echtgenoot van goeroe indijl Stephanus Hawoe uit Maoemaroë, die ook zelf volgens besluit van de Algemeene Vergadering met mij mee zou gaan op mijn tocht. Hoe het met de uitvoering van dat plan der voor mijn stof-felijk welzijn zoo bezorgde njarah's gegaan is, hoop ik in een volgend artikel te vertellen.

Aan het einde der vergadering heb ik uit naam van de Nederlandsche kerken de in Waingapoe gekochte dekens aangeboden, benevens een bedrag van f 1200 ter voorziening in den allereersten nood van de goeroe's en hun gezinnen, die reeds zoo vele jaren zonder salaris hadden moeten dienen. Deze gaven werden in grooten dank aanvaard, terwijl een commissie benoemd werd om een en ander op billijke wijze te verdeelen.

Middellandsche Zee
a. b. m.s. „Sloterdijk“.

C. C. DE VRIES.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

MILLIOENPLAN.

Hooggeachte professor Schilder, Ondergeteekenden, allen lezers van „De Reformatie“, voelen zich gedrongen, het volgende onder Uw aandacht te brengen.

In het nummer van 21 Juni j.l. staat als hoofd-artikel op de voorpagina een advies van vijftien broeders, om geen steun te verleenen aan het miljoenplan der A.R. partij.

Voor de opvatting dezer vijftien vrijwillige adviseurs hebben ondergeteekenden respect en voor de daarbij gebruikte argumenten zijn ze niet ongevoelig, al achten zij een tegengestelde opvatting zeer wel mogelijk en verdedigbaar.

Naar hun meening is het echter niet juist, dergelijke kwesties af te handelen door middel van een als hoofdartikel gepubliceerd advies van eenige „mannen met klinkende namen“.

Wie bezwaren heeft tegen het miljoenplan, stelle deze in de plaatselijke kiesvereeniging aan de orde. Tenzij men meent, dat het in strijd is met Gods Woord, nog langer lid te zijn van de A.R. partij. In dat geval zou men enkel zijn medebroeders kunnen opwekken met deze partij te breken.

Het advies, dat blijkbaar een compromis tusschen twee stroomingen is, doet dit laatste echter niet. Welnu, dan is ook ter behandeling van dit punt de organisatorische weg de aangewezen.

Ondergeteekenden behooren niet tot degenen, die „tot elken prijs in de A.R. partij willen blijven“. (Ze kunnen zich trouwens moeilijk voorstellen, dat er zulke Gereformeerden zijn.) Zij wenschen in gehoorzaamheid aan Gods Woord reformatorisch te arbeiden en zijn niet blind voor allerlei gevaren.

De kwestie van samenwerking met leden der gebonden kerken raakt niet enkel de A.R. partij, maar vrijwel al onze maatschappelijke en culturele organisaties.

Zijn wij om Godswil verplicht over heel de linie tot afzonderlijke organisatie over te gaan? Over het antwoord op deze vraag bestaat in vrijgemaakten kring geen eenstemmigheid.

Ondergeteekenden stellen voorlichting over dit punt zeer op prijs, doch spreken, wellicht ten overvloede, den wensch uit, welke door zeer velen wordt gedeeld, dat daarbij elk „eenrichtingsverkeer“ in onze landelijke vrijgemaakte pers vermeden worde.

Er zijn
waaronde
in politie
die, bij a
ning van
op dit pu
Laat m
bladen. J
kening ac
wensch.
U, ge
verleende

Andere
verklaring

NASCH

Met ge
Ze zullen

a) Alin
(eveneens

b.v. het s

OMSTAND

DE PUN

VERKRE

der tocht

in het Jaa

dit punt z

nen te der

b) Publ

reeds dru

stuk brach

Giessenda

gen het dw

je vanda

ren beroo

ling met

huidigt. I

V.U. prof

leiders de

van ons,

craten, di

kerkeraad

den gestoc

zit zijn, o

nen die v

in Giessen

hun geld

V.U. op g

dit millioe

c) In de

wie het do

wisten, da

ten ook, o

op de mer

wordt. De

men nog l

gang. Men

laten. Stel

lijke cultu

direct), m

plaatselike

den bespro

A.R. partij

bestuur

d) Men

van-de-A.R

worden ka

het, h a n

veling ver

te laten w

dat de mee

partij kun

schen, die

nog altijd

nadat de p

genooten v

ben op tot

geworpen

e) Wie

Reformatie

der samen

terrein, ka

redactie d

ders kunn

eikaar goe

f) Zie vo